

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 2.9.2014 r.
COM(2014) 545 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Wytyczne dotyczące analizy równowagi między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów zgodnie z art. 22 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Wytyczne dotyczące analizy równowagi między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów zgodnie z art. 22 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa¹

1. WPROWADZENIE

Istnienie flot, których liczebność nie jest dostosowana do ilości eksploatowanych przez nie zasobów, stanowi istotny czynnik kształtujący historyczne nadmierne eksploatowanie zasobów w wodach Europy. W ramach nowej wspólnej polityki rybołówstwa potwierdzono potrzebę podjęcia środków w zakresie zarządzania zdolnością połowową: państwa członkowskie są zobowiązane do wprowadzenia z czasem środków służących dostosowaniu zdolności połowowej swoich flot do przysługujących tym państwom uprawnień do połowów. Każde państwo członkowskie przeprowadza analizę i ocenę równowagi flot względem eksploatowanych przez nie zasobów zgodnie z obowiązującymi wspólnymi wytycznymi opracowanymi przez Komisję². Wspomniane wytyczne należy również stosować na potrzeby sprawozdania rocznego Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego na temat równowagi między zdolnościami połowowymi flot państw członkowskich a ich uprawnieniami do połowów³.

Opracowane przez Komisję wspólne wytyczne będą od 2014 r. pełniły również ważną funkcję poprzez ustanowienie bezpośredniego powiązania między sprawozdaniem każdego państwa członkowskiego dotyczącym floty a środkami dotyczącymi floty tego państwa w ramach nowego Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR)⁴, który będzie kontynuować udostępnianie wsparcia publicznego na rzecz trwałego zaprzestania działalności statków rybackich w latach 2014–2020⁵. Ustanowiono szczególne uwarunkowanie *ex ante* w odniesieniu do sprawozdania dotyczącego floty, które to uwarunkowanie może mieć bezpośredni wpływ na osiągnięcie celów szczegółowych nowego EFMR⁶. Na podstawie przepisów EFMR wsparcie na rzecz trwałego zaprzestania działalności jest ograniczone i ukierunkowane na przypadki, w których segment floty nie jest skutecznie równoważony uprawnieniami do połowów, którymi dysponuje⁷.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22).

² Art. 22 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

³ Art. 22 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz.U. L 149/1 z 20.5.2014).

⁵ Wsparcie publiczne na rzecz trwałego zaprzestania działalności w ramach EFMR jest również ograniczone pod względem czasu (do dnia 31 grudnia 2017 r.).

⁶ Załącznik IV do rozporządzenia (UE) nr 508/2014.

⁷ Art. 34 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 508/2014.

W nowych wytycznych w zakresie sprawozdania dotyczącego floty zawartych w niniejszym dokumencie określono wspólne podejście do oszacowania równowagi w czasie między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów. Należy uwzględnić zarówno dostępne uprawnienia do połowów, jak i wpływ, jaki na te uprawnienia wywierają floty. W tym celu zaleca się w odniesieniu do każdego segmentu floty przeprowadzenie oceny zakresu, w jakim każda flota polega na stadach łowionych powyżej docelowych wskaźników, a także oceny, jaka ilość stad stanowiących znaczną część ich połowów jest narażona na ryzyko biologiczne ze względu na małą liczebność oraz na jaką część tych stad flota wywiera duży wpływ. Umożliwi to ocenę poziomu zakłócenia równowagi między każdym segmentem floty a stadami, na których dane segmenty polegają. Wnioski dotyczące zakłócenia równowagi można również wyciągnąć na podstawie innych parametrów. Na przykład segmenty floty, które są nieopłacalne lub wykorzystywane w niewystarczającym stopniu, mogą wskazywać na to, że taki segment floty nie jest w równowadze względem zasobów. W przypadku gdy wiele statków w danym segmencie floty rybackiej jest cyklicznie lub stale cumowanych i nieaktywnych lub w przypadku gdy wiele statków spędza mniej czasu na połowach, niż jest to możliwe, taki segment floty może być zbyt duży w odniesieniu do dostępnych zasobów, na których polegają statki, zwłaszcza jeżeli odnotowano słaby wynik gospodarczy.

2. CEL I ZASADY

Niniejsze wytyczne mają na celu zapewnienie wspólnej metodyki w odniesieniu do oceny równowagi w czasie między zdolnością połowową floty a uprawnieniami do połowów na poziomie segmentu floty.

Niniejsze wytyczne mają na celu:

wykorzystanie znormalizowanych metod, aby zapewnić równe szanse w przypadku porównywania różnych segmentów floty;

stosowanie najlepszych możliwych praktyk naukowych, ekonomicznych i technicznych⁸ oraz zapewnienie zgodności ze standardowymi ocenami biologicznymi, gospodarczymi i społecznymi;

wykorzystanie danych zgromadzonych zgodnie z ramami gromadzenia danych, aby ułatwić porównania i uniknąć powielania działań.

Ocena segmentu floty powinna stanowić ocenę podsumowującą opartą na powyższych elementach składowych. Poniżej przedstawiono znormalizowaną metodykę w zakresie ogólnej oceny w odniesieniu do każdego segmentu floty.

3. POMIARY PARAMETRÓW

Państwa członkowskie zachęca się do obliczania niewielkiej liczby parametrów biologicznych, ekonomicznych i technicznych każdego roku i porównania wyników z

⁸ Niniejsze wytyczne oparto na doradztwie STECF (SGBRE 10–01, EWG 11–10 i PLEN 10–03) obejmującym komentarze czterech państw członkowskich i uwzględniającym doświadczenie z 2013 r. zawarte w sprawozdaniu STECF EWG 13–28.

wartościami standardowymi. W celu utrzymania funkcjonalnego obciążenia pracą i dysponowania standaryzowanymi analizami wspomniane parametry należy obliczać przy wykorzystaniu danych zgromadzonych na podstawie ram gromadzenia danych⁹.

Wskaźniki biologiczne opracowano tak, aby odzwierciedlały zakres, w jakim rozmiar każdego segmentu floty nie znajduje się w stanie równowagi względem stad, które są przez te segmenty eksploatowane. Dzięki tym wskaźnikom zidentyfikuje się miejsca, w których występują zakłócenia równowagi, jeżeli jest to możliwe, a przedmiotowe wskaźniki są dostępne.

Należy również obliczać wskaźniki krótko- i długoterminowej rentowności, a także wskaźniki wykorzystania statku. Wskaźniki te zapewniają informacje na temat ekonomicznego i operacyjnego stanu danego segmentu floty rybackiej, co może być istotne pod względem informacyjnym w odniesieniu do analizy w zakresie równowagi, ale także na potrzeby innych decyzji operacyjnych podejmowanych na poziomie państwa członkowskiego.

4. OCENA RÓWNOWAGI

Wspomniane wskaźniki mają być stosowane w połączeniu, aby umożliwić wyciągnięcie wniosków dotyczących zakłócenia równowagi w odniesieniu do każdego segmentu floty oddzielnie. Zagregowane analizy w zakresie wielu różnych rodzajów rybołówstwa w jednym państwie członkowskim nie są przydatne.

Zasadniczo równowaga prawdopodobnie ma miejsce w przypadku segmentów floty, które polegają na zdrowych stadach i są także rentowne zarówno w perspektywie krótko- jak i długoterminowej.

Segmenty floty, w przypadku których nie występuje równowaga względem uprawnień do połowów, jakimi dysponują, zwykle uznaje się za charakteryzujące się brakiem równowagi, nawet jeżeli wskaźniki gospodarcze wskazują na krótko- i długoterminową rentowność. WPRyb dotyczy równowagi (i zakłócenia równowagi) *w czasie*, w związku z tym odpowiednie jest uwzględnienie okresu kilku lat, a nie jednego roku.

Z uwagi na fakt, że brak kompletnych ocen dotyczących stada w odniesieniu do znacznej liczby stad uniemożliwił obliczenie biowskaźników, konieczne może okazać się wybranie lub opracowanie wskaźników alternatywnych. W przypadku gdy biowskaźnik jest niedostępny ze względu na brak wartości F i F_{msy} w odniesieniu do ponad 60 % stad stanowiących połów, do oceny równowagi lub zakłócenia równowagi segmentu floty nie można zastosować w sposób konstruktywny wskaźnika zrównoważonego odłowu. W takich przypadkach w celu zapewnienia wsparcia w zakresie oceny braku równowagi państwa członkowskie powinny wykorzystywać dostępne informacje na temat oceny w odniesieniu do jednego lub wielu gatunków, które to informacje można ze względu na

⁹ Zob. rozporządzenie Rady (WE) nr 199/2008 z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowych ram gromadzenia danych, zarządzania nimi i ich wykorzystywania w sektorze rybołówstwa oraz w sprawie wspierania doradztwa naukowego w zakresie wspólnej polityki rybołówstwa (Dz.U. L 60 z 5.3.2008).

historyczną liczebność lub spójność uznać za wskaźniki wpływu połowów na eksploatowany ekosystem.

Segmenty floty odnotowujące słaby wynik gospodarczy, które prowadzą połowy zdrowych stad, mogą borykać się z niską rentownością związaną z innymi czynnikami (np. niską ceną sprzedaży ryb, wysokimi kosztami produkcji, preferencjami konsumentów, małym popytem, wzrostem cen paliwa, dużym przywozem lub efektem substytucyjnym), które niekoniecznie wiążą się z zakłóceniem równowagi między zdolnością a dostępnymi zasobami. Organy krajowe będą musiały uważnie obserwować segmenty floty znajdujące się w takiej sytuacji, aby nie dopuścić do wynikających z niej negatywnych skutków w stosunku do stad w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Na brak równowagi może również wskazywać sytuacja, w której w przypadku braku jasnych biowskaźników i wskaźników gospodarczych wskaźniki wykorzystania statku przekraczają ich progi.

W każdym przypadku należy dokonać analizy sytuacji w odniesieniu do znormalizowanych parametrów w celu wyciągnięcia wniosków w oparciu o wspólną podstawę. Stosowne wartości zawarto w podsekcjach sekcji 7. W przypadku gdy wskaźniki wskazują na sytuację braku równowagi, ale państwo członkowskie uzna, że przedmiotowy segment floty mimo to pozostaje w równowadze względem zasobów (lub *vice versa*), Komisja będzie oczekiwać przedstawienia odpowiedniej analizy.

5. STOPNIOWE WDRAŻANIE

Zasadniczym celem powinno być osiągnięcie przez państwa członkowskie stabilnej i trwałej równowagi między zdolnością połowową ich flot a uprawnieniami do połowów w czasie. Chociaż uprawnienia do połowów niekoniecznie zawsze spełniają cel maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY), pierwszy biowskaźnik został opracowany zasadniczo z uwagi na ten cel.

W przypadku, w którym rozpoczęto stopniowe przechodzenie w kierunku osiągnięcia celu maksymalnego podtrzymywalnego połowu, roczne uprawnienia do połowów w trakcie przejścia na maksymalny podtrzymywalny połów mogą przekroczyć wartość, jaka obowiązywałaby w sytuacji natychmiastowego zastosowania docelowego maksymalnego podtrzymywalnego połowu. W takich sytuacjach biowskaźniki prawdopodobnie przekroczą wartości progowe związane z maksymalnym podtrzymywalnym połowem. Nie należy jednak uznawać, że w przypadku danego segmentu floty zdecydowanie występuje brak równowagi, jeżeli rozpoczęto proces transformacji, aby dostosować uprawnienia do połowów do celu maksymalnego podtrzymywalnego połowu, jak określono w WPRyb. Państwa członkowskie powinny wyjaśnić tego rodzaju okoliczności w swoich rocznych sprawozdaniach.

6. PLAN DZIAŁANIA

W odniesieniu do segmentów floty, w przypadku których wyraźnie wykazano brak równowagi, zainteresowane państwo członkowskie opracowuje i ujmuje w sprawozdaniu dotyczącym równowagi między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów plan działania, w którym określa się cele dostosowawcze i narzędzia służące osiągnięciu równowagi oraz wyraźne ramy czasowe jego wdrażania. W planie należy wskazać przyczyny braku równowagi, w szczególności gdy są one związane z kontekstem biologicznym, ekonomicznym lub technicznym na podstawie obliczeń zgodnie z sekcją 7.

7. WSKAŹNIKI

7.1 Biowskażniki

Aby ocenić, czy statki polegają na przełowionych stadach lub przyczyniają się do powstawania wysokiego ryzyka biologicznego w odniesieniu do uszczuplonego stada, stosuje się dwa wskaźniki. Opis wskaźników i metody obliczania zawarto w sekcji 10.

Wskaźnik zrównoważonego odłowu pokazuje, w jakim stopniu dany segment floty polega na przełowionych stadach. W omawianym przypadku „przełowienie” ocenia się w odniesieniu do wartości F_{msy} w czasie, a stopień polegania na przełowionych stadach oblicza się w ujęciu gospodarczym. W przypadkach, w których F_{msy} określa się jako zakres, przekroczenie górnej granicy zakresu rozumiane jest jako „przełowienie”.

Próg: wartości wskaźnika powyżej 1 wskazują, że przeciętnie dany segment floty opiera swój dochód na uprawnieniach do połowów, które pod względem strukturalnym ustanowiono powyżej poziomów odpowiadających eksploatacji na poziomach odpowiadających maksymalnemu podtrzymywalnemu połowowi. Jeżeli taka sytuacja miałaby miejsce przez trzy kolejne lata, mogłoby to świadczyć o braku równowagi. W przypadku małych gatunków pelagicznych należy brać pod uwagę krótszy okres.

Wskaźnik zagrożonych stad stanowi pomiar ilości stad wrażliwych pod względem biologicznym, na które mają wpływ działania segmentu floty; innymi słowy, stad o małej liczebności, którym grozi niezdolność do samoistnej odbudowy i które odgrywają istotną rolę w połowach segmentu floty albo w przypadku gdy segment floty ma duże znaczenie dla ogólnych skutków połowu względem takiego stada. Sytuacja, w której segment floty ma wpływ na co najmniej jedno stado o wysokim ryzyku biologicznym, może wskazywać na ewentualny brak równowagi w zakresie zdolności.

Próg: jeżeli ponad 10 % połowu segmentu floty pochodzi z zagrożonego stada, taką sytuację można traktować jako wskaźnik zakłócenia równowagi.

7.2 Wskaźniki ekonomiczne

Aby ocenić, czy segmenty floty są zrównoważone ekonomicznie w perspektywie długoterminowej (umożliwiając inwestycje kapitałowe) i czy są zdolne do pokrycia kosztów własnych w perspektywie krótkoterminowej, stosuje się dwa wskaźniki. Podstawę techniczną obliczania tych wskaźników przedstawiono w sekcji 11.

W ramach pierwszego wskaźnika (zwrot z inwestycji) porównuje się długoterminową rentowność segmentu floty rybackiej względem innych dostępnych inwestycji. Jeżeli wartość ta jest niższa niż długoterminowe stopy procentowe o niskim ryzyku dostępne z innych źródeł, może to świadczyć o zbyt dużym kapitale określonego segmentu floty.

Próg: sytuacja, w której zwrot z inwestycji¹⁰ jest mniejszy niż zero i mniejszy niż najlepsza dostępna długoterminowa stopa procentowa wolna od ryzyka, świadczy o długoterminowej nieefektywności gospodarczej, która może wskazywać na istnienie braku równowagi.

Drugi wskaźnik to stosunek dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności. Za jego pomocą mierzy się zdolność gospodarczą segmentu floty do kontynuowania połowów w codziennej praktyce: czy dochód pokrywa wynagrodzenie załogi, paliwo i koszty bieżące statku? Jeżeli nie, może to oznaczać brak równowagi.

Próg: sytuacja, w której wartość stosunku dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności wynosi mniej niż jeden, świadczy o nieefektywności gospodarczej w perspektywie krótkoterminowej, co może świadczyć o istnieniu braku równowagi.

7.3 Wskaźniki wykorzystania statku

Wskaźniki te określają intensywność wykorzystywania statków w segmencie floty. Obliczenie tych wskaźników opisano w sekcji 12.

Pierwszy wskaźnik przedstawia odsetek statków, które w praktyce wcale nie są aktywne (tj. które w ogóle nie prowadziły połowów w danym roku).

Drugi wskaźnik dotyczy średnich poziomów aktywności statków, które prowadziły działalność połowową co najmniej raz w ciągu danego roku, uwzględniając sezonowość rybołówstwa i inne ograniczenia. W normalnych warunkach można oczekiwać, że w segmencie floty powinno być najwyżej 10 % statków nieaktywnych, co mogłoby być spowodowane istotnymi naprawami, remontami, przebudowami lub oczekiwaniem na sprzedaż i przeniesienia.

Próg: sytuacja, w której ponad 20 % segmentu floty jest cyklicznie nieaktywne lub w której średni poziom działalności statków w segmencie floty wynosi ustawicznie mniej niż 70 % potencjalnej wykonalnej działalności porównywalnych statków, może świadczyć o nieefektywności technicznej, która może wskazywać na istnienie braku równowagi, chyba że wspomnianą sytuację można wyjaśnić innymi przyczynami, takimi jak niespodziewane zdarzenia klimatyczne lub zdarzenia spowodowane przez człowieka bądź środki stosowane w stanach zagrożenia przewidziane w WPRyb.

¹⁰ Doświadczenie pokazuje, że wartość aktywów trwałych jest często niedostępna lub nie jest wiarygodna. W takich przypadkach zwrot z inwestycji (lub zwrot z rzeczowych aktywów trwałych) można zastąpić zyskiem netto.

8. METODA PRACY I WYKORZYSTANIE DANYCH

W celu uniknięcia powielania działań i w celu zachowania spójności z innymi danymi gospodarczymi i biologicznymi oceny przewidziane w niniejszym dokumencie należy obliczać na podstawie danych gromadzonych i porządkowanych na podstawie obowiązujących ram gromadzenia danych. Należy oczywiście dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić kompletność danych w zakresie ram gromadzenia danych zgodnie ze zobowiązaniami państw członkowskich na podstawie WPRyb.

Niezbędne jest przeprowadzenie oceny wskaźników oddzielnie w podziale na segmenty floty, ponieważ różne segmenty floty każdego państwa członkowskiego mogą mieć zdecydowanie odmienną charakterystykę.

W związku z tym, że parametry biologiczne i gospodarcze różnią się na przestrzeni czasu, zaleca się, aby przy analizie kwestii równowagi państwa członkowskie obliczały i uwzględniały przedziały czasowe wynoszące co najmniej trzy lata.

Problemy w zakresie spójności mogą się utrzymać, zwłaszcza w odniesieniu do danych i wskaźników gospodarczych. W przypadku gdy segmenty floty odnotowują nieregularny wynik gospodarczy, oczekuje się, że państwa członkowskie zweryfikują i w stosownym przypadku wskażą, czy na dochód lub koszty miały wpływ nagłe, krótkoterminowe wstrząsy.

9. DODATKOWE INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY UWZGLĘDNIĆ W KRAJOWYCH SPRAWOZDANIACH DOTYCZĄCYCH FLOTY RYBACKIEJ

Krajowe sprawozdania dotyczące floty rybackiej powinny także zawierać następujące informacje:

- a) opis segmentów floty rybackiej w odniesieniu do połowów: zmiana lub zmiany w trakcie poprzedniego roku, uwzględniając połowy objęte wieloletnimi planami zarządzania lub odbudowy;
- b) wpływ na zdolność połowową systemów ograniczania nakładu połowowego przyjętych na podstawie wieloletnich planów zarządzania lub odbudowy bądź w stosownych przypadkach na podstawie programów krajowych;
- c) informacje na temat zgodności z systemem wprowadzania/wycofywania;
- d) sprawozdanie podsumowujące w na temat słabych i mocnych stron systemu zarządzania flotą wraz z planem ulepszeń i informacjami dotyczącymi ogólnego poziomu zgodności z instrumentami polityki floty;
- e) wszelkie informacje na temat zmian procedur administracyjnych istotne dla zarządzania flotą.

Dopuszcza się ustosunkowanie do powyższych punktów poprzez odniesienie się do innych dokumentów, pod warunkiem że są one publicznie dostępne;

f) w odniesieniu do segmentów floty, w których wykazano brak równowagi, należy dołączyć plan działania określający cele i narzędzia dostosowawcze służące osiągnięciu równowagi oraz wyraźne ramy czasowe na wdrożenie tego planu.

10. WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻENIA BIOLOGICZNEGO

10.1 Wskaźnik zrównoważonego odłowu

Wskaźnik ten odzwierciedla stopień, w jakim dany segment floty jest zależny od przełowionych stad. „Przełowienie” oznacza tu, że połowy stada przekraczają wartość F_{msy} , a wskaźnik śmiertelności połowowej odpowiada maksymalnemu podtrzymywalnemu połowowi.

Wymogi dotyczące danych są następujące: pełne oceny biologiczne łowionych stad, tj. w jakich przypadkach stwierdzono bieżącą śmiertelność połowową; oszacowania F_{msy} lub obowiązujących wskaźników zastępczych (F_{max} lub $F_{0.1}$) oraz wartość połowu w odniesieniu do każdego złowionego stada.

Jeżeli dany segment floty łowi jedno stado, wskaźnik oblicza się po prostu jako

$$\frac{F}{F_{msy}}$$

gdzie F to najbardziej aktualna wartość śmiertelności połowowej dostępna na podstawie naukowych ocen (np. doradztwo ICES i STECF). Parametr ten jest bardzo podobny do poprzedniego wskaźnika F/F_t ; różnica polega na tym, że obecnie jako znormalizowany cel dla całej wspólnej polityki rybołówstwa stosuje się F_{msy} .

Rozszerzono zakres wskaźnika, aby obejmował floty aktywne w sytuacjach różnych rodzajów połowów (w ciągu roku) i połowów wielogatunkowych. Jeżeli w danym segmencie floty łowi się ryby z szeregu gatunków (n), wtedy wskaźnik stanowi średnią powyższego wskaźnika w odniesieniu do każdego stada (i) ważoną przy pomocy wartości wyładunków V_i takiego stada (¹¹). W związku z tym wspomniany wskaźnik to:

$$\frac{\sum_{i=1}^n V_i \frac{F_i}{F_{msy_i}}}{\sum_{i=1}^n V_i}$$

Wskaźnik ten działa w taki sam sposób niezależnie od tego, czy określony segment floty prowadzi połowy różnych stad w ramach tych samych operacji połowowych, czy też ma to miejsce w kolejnych, różnych połowach ukierunkowanych w ramach tego samego okresu połowu.

¹¹ Jeżeli wartości są niedostępne, można zastosować objętości, ale państwo członkowskie powinno wskazać, czy gatunki mają wysoką, czy niską wartość.

Ponieważ obliczenie tego wskaźnika wymaga określonych przygotowań i obliczeń bazy danych, Komisja dopilnowuje, aby te wartości zostały dostarczone państwu członkowskiemu w oparciu o dane na podstawie ram gromadzenia danych oraz oceny przeprowadzone przez ICES i STECF.

Obliczenie tego wskaźnika zależy od dostępności określonego ilościowo doradztwa naukowego w odniesieniu do przedmiotowych stad¹².

Ogólnie nie zaleca się obliczania biowskaźników w oparciu o wydajność połowową lub indeksy biomasy, ponieważ zawierają one najczęściej niewiele informacji.

10.2 Wskaźnik zagrożonych stad

Wskaźnika zagrożonych stad opisanego w sekcji 7.1 nie można wykorzystać do zidentyfikowania przypadków, w których eksploatowane są stada o wysokich poziomach ryzyka biologicznego.

W ramach wskaźnika uzupełniającego w celu identyfikowania takich przypadków państwa członkowskie proszone są o obliczanie liczby eksploatowanych przez przedmiotową flotę stad, które są obecnie oceniane jako charakteryzujące się wysokim poziomem ryzyka biologicznego. W tym kontekście „eksploatowane przez” oznacza, że każde stado charakteryzujące się wysokim poziomem ryzyka stanowi ponad 10 % połowów danej floty lub że flota odpowiada za ponad 10 % połowów takiego stada.

Na potrzeby tego obliczenia stado charakteryzujące się wysokim poziomem ryzyka biologicznego to stado, które:

- oceniono jako będące poniżej poziomu biologicznego B_{lim} ;
- jest przedmiotem doradztwa dotyczącego zamknięcia takiego rodzaju połowów, zakazania ukierunkowanych połowów, ograniczenia połowów do możliwie najniższego poziomu lub podobnego doradztwa ze strony międzynarodowego organu doradczego, nawet jeżeli takich porad udzielono w oparciu o ograniczone dane;
- jest przedmiotem rozporządzenia w sprawie uprawnień do połowów, w którym określa się, że określone ryby należy wrzucać z powrotem do morza w nieuszkodzonym stanie lub że zakazano wyładunków; lub
- jest stadem umieszczonym na czerwonej liście IUCN lub wymienionym w CITES.

Można to wyrazić w odniesieniu do każdego segmentu floty prowadzącego połowy n stad ryb jako:

$$\sum_{i=1}^{i=n} (1 \text{ if } (CI > 0.1Ct) \text{ or } (CI > 0.1Ti); \text{ otherwise } 0)$$

gdzie

¹² W przypadkach, w których ponad 60 % wartości połowu stanowią stada, dla których wartości F i F_{msy} są niedostępne, uznaje się, że wskaźnik również jest niedostępny.

Ci = połów, Ct = całkowity połów wszystkich stad dokonany przez określony segment floty, Ti = całkowity połów stada i, dokonany przez wszystkie segmenty, w odniesieniu do n stad, które należą do którejkolwiek z kategorii a)–c) powyżej.

11. WSKAŹNIKI EKONOMICZNE

Wskaźniki ekonomiczne mogą pokazywać zakres ekonomicznego nadmiaru lub niedoboru kapitału w danej flocie, zarówno w perspektywie krótko- jak i długoterminowej.

Należy obliczyć dwa wskaźniki: zwrot z inwestycji w porównaniu z potencjalnym zwrotem, jaki otrzymano by z przeznaczenia wartości aktywów trwałych na inną inwestycję (rentowność długoterminowa), oraz stosunek dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności (rentowność krótkoterminowa).

W przypadku obu wskaźników do celów porównania wymaga się stosowania w każdym państwie członkowskim stopy procentowej inwestycji długoterminowej o niskim poziomie ryzyka. Komisja proponuje stosowanie zharmonizowanych długoterminowych stóp procentowych dla oceny konwergencji obliczanych przez Europejski Bank Centralny, dostępnych na stronie internetowej <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>.

Aby uwzględnić duże zróżnicowanie stóp procentowych w ciągu ostatnich kilku lat w większości państw członkowskich w związku z kryzysem gospodarczym, Komisja proponuje stosowanie średniej arytmetycznej stopy procentowej dla ostatnich 5 lat. W związku z tym na potrzeby oceny równowagi w 2013 r. stopą procentową, którą należy stosować, jest stopa odpowiadająca okresowi 2008–2012.

W 2013 r. Komisja zwraca się do STECF o udostępnienie tych parametrów państwom członkowskim w oparciu o informacje w zakresie ram gromadzenia danych.

Jeżeli chodzi o inne wskaźniki, parametry te należy obliczać w oparciu o dany segment floty.

11.1 Zwrot z inwestycji a druga w kolejności najlepsza opcja wariantowa

Zwrot z inwestycji w odniesieniu do floty to zysk netto (zysk po odpisie aktualizującym wartość kapitału zakładowego) floty podzielony przez całkowitą wartość aktywów trwałych floty. Nie uwzględnia się wartości handlowej jakichkolwiek posiadanych uprawnień do połowu. Wszelkie dane dotyczące obliczania zwrotu z inwestycji powinny być dostępne na podstawie ram gromadzenia danych. Z obliczeń należy wyłączyć dane dotyczące bezpośrednich dotacji dochodu. Państwa członkowskie zachęca się jednak, aby zapewniały tabelę przedstawiającą dotacje przyznane na rzecz każdego segmentu floty od 2008 r.

Zalecana metoda obliczania jest następująca:

$$\text{zwrot z inwestycji} = \text{zysk netto} / \text{wartość aktywów trwałych}$$

gdzie:

$$\text{zysk netto} = (\text{dochód z wyładunków} + \text{inny dochód}) - (\text{wynagrodzenia dla załogi} + \text{nieodpłatna praca} + \text{koszty energii} + \text{koszty napraw i obsługi} + \text{inne koszty zmienne} + \text{koszty niezmiennne} + \text{deprecjacja})$$

i gdzie:

$$\text{wartość aktywów trwałych} = \text{wartość wymiany statku} + \text{szacowana wartość uprawnień do połowu}$$

W najlepszym przypadku wartość aktywów trwałych powinna składać się zarówno z rzeczowych aktywów trwałych (statki, narzędzia i elektronika itp.), jak i wartości niematerialnych i prawnych (szacowana wartość uprawnień do połowu, takich jak kwota, licencja itp.). Państwa członkowskie zachęca się, aby przy obliczaniu wartości aktywów trwałych floty rozważyły stosowanie metody permanentnej inwentaryzacji i uwzględniły najnowsze doradztwo grupy roboczej planowania PGECON¹³ dotyczące najlepszych praktyk obliczania wartości zamortyzowanego odtworzenia floty.

W przypadkach, w których dane dotyczące wartości niematerialnych i prawnych nie są dostępne, należy zamiast tego obliczać stopę zwrotu z rzeczowych aktywów trwałych, stosując dokładnie taką samą metodę obliczania, ale bez uwzględniania szacowanej wartości uprawnień do połowu.

Obliczony zwrot z inwestycji (lub stopa zwrotu z rzeczowych aktywów trwałych) stanowi rentowność na jednostkę (w procentach) zainwestowanego kapitału w sektorze rybołówstwa.

¹³ Grupa robocza planowania w sprawach gospodarczych (ang. Planning Group on Economic Issues, PGECON), w dniach 16–19 kwietnia 2012 r., Salerno (Włochy).

Następnie zwrot z inwestycji (lub stopa zwrotu z rzeczowych aktywów trwałych) porównuje się ze stopą procentową inwestycji długoterminowej o niskim poziomie ryzyka obliczonej zgodnie z powyższą propozycją. Taka stopa procentowa stanowi rentowność, jaką osiągnie się w przypadku tego samego zainwestowanego kapitału, jeżeli zostanie on zainwestowany w drugą w kolejności najlepszą dostępną opcję wariantową (zwykle długoterminowe obligacje skarbowe).

Wynikający z tego wzór dla przedmiotowego wskaźnika to *zwrot z inwestycji – długoterminowa stopa procentowa o niskim poziomie ryzyka*.

Jeżeli wartość aktywów trwałych jest niedostępna, nie ma jej w odniesieniu do kilku lat lub nie jest z jakichkolwiek przyczyn wiarygodna, w celu przeprowadzenia powyższego porównania państwa członkowskie mogą stosować zysk netto w wyrażony procentach. W każdym przypadku państwa członkowskie powinny określić, który wskaźnik zastosowały w odniesieniu do każdego okresu i segmentu floty.

11.2 Stosowanie i interpretacja

Wartości zwrotu z inwestycji, które są dodatnie i większe niż długoterminowa stopa procentowa o niskim poziomie ryzyka, skutkują wartością dodatnią wskaźnika, sugerując, że generowane są zyski nadzwyczajne, co jest oznaką ekonomicznego niedoboru kapitału. Wartości zwrotu z inwestycji dodatnie, ale mniejsze niż stopa procentowa o niskim poziomie ryzyka, skutkują wartościami ujemnymi wskaźnika, sugerując, że w dłuższej perspektywie bardziej opłacalne byłoby prowadzenie innych inwestycji, co oznacza, że prawdopodobnie flota ma zbyt dużo kapitału i w związku z tym jest ekonomicznie niewydajna. Ujemne zwroty z inwestycji mogą same w sobie wskazywać na ekonomiczny nadmiar kapitału.

Przykład obliczenia (zakładając długoterminową stopę procentową o niskim poziomie ryzyka wynoszącą 5 %)

Wartości dla roku kalendarzowego (w tysiącach EUR)	Segment floty 1	Segment floty 2	Segment floty 3
Dochód z wyładunków + inny dochód	1 500	700	1 000
Wynagrodzenia dla załogi + zaległe koszty pracy + koszty paliwa + koszty napraw i obsługi + inne koszty zmienne + koszty niezmiennne	800	481	850
Koszty kapitału (deprecjacja + płatności z tytułu odsetek)	400	200	200

Zysk netto	300	39	-50
Wartość aktywów trwałych floty (wartość wymiany statku + szacowana wartość uprawnień do połowu)	2 000	1 500	1 500
Zwrot z inwestycji = zysk netto/wartość aktywów trwałych	15 %	2,6 %	-2,5 %
Zwrot z inwestycji – długoterminowa stopa procentowa nieobciążona ryzykiem	+10 %	-2,4 %	-7,5 %

11.3 Stosunek dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności

Dochód stanowiący próg rentowności to dochód wymagany do pokrycia zarówno kosztów stałych, jak i zmiennych, tak aby nie poniesiono żadnych strat i nie wygenerowano żadnych zysków. Dochód bieżący to całkowity dochód z działalności operacyjnej segmentu floty składający się z dochodu z wyładunków i dochodu niezwiązanego z połowem. Wszystkie dane niezbędne do tego obliczenia powinny być dostępne na podstawie programów krajowych państw członkowskich w zakresie ram gromadzenia danych, z wyjątkiem kosztów utraconych możliwości. Z obliczeń należy wyłączyć dane dotyczące bezpośrednich dotacji dochodu. Ponadto w obliczeniu należy uwzględnić dochód i wydatki z tytułu leasingu uprawnień do połowu, jeżeli są dostępne. Należy odnotować uwzględnienie takich danych.

Wzór na obliczanie dochodu stanowiącego próg rentowności jest następujący:

$$\text{dochód stanowiący próg rentowności} = (\text{koszty stałe}) / (1 - [\text{koszty zmienne} / \text{dochód bieżący}])$$

gdzie:

$$\text{koszty zmienne} =$$

$$\text{wynagrodzenia dla załogi} + \text{zaległe koszty pracy} + \text{koszty energii} + \text{koszty napraw i obsługi} + \text{inne koszty zmienne}$$

i gdzie:

$$\text{koszty stałe} = \text{koszty niezmiennne} + \text{deprecjacja}$$

a dochód bieżący = dochód z wyładunków + inny dochód.

Stosunek ten oblicza się przez podzielenie dochodu bieżącego przez dochód stanowiący próg rentowności tj.

stosunek = dochód bieżący / dochód stanowiący próg rentowności.

Obliczenie tego stosunku w sposób wskazany powyżej daje obraz w rentowności finansowej w perspektywie krótkoterminowej. Jeżeli dane to umożliwiają, państwa członkowskie mogą również zdecydować się na zapewnienie analizy ekonomicznej długoterminowej rentowności w odniesieniu do dochodu bieżącego/dochodu stanowiącego próg rentowności. Analiza taka wymagałaby ujęcia kosztów utraconych możliwości w kosztach stałych:

koszty stałe = koszty niezmiennie + deprecjacja + koszt utraconych możliwości kapitałowych

*koszt utraconych możliwości kapitałowych = wartość aktywów trwałych *
długoterminowa stopa procentowa o niskim poziomie ryzyka*

Państwa członkowskie powinny wskazać, którą koncepcję dochodu bieżącego/dochodu stanowiącego próg rentowności stosują.

11.4 Stosowanie i interpretacja

Stosunek dochodu bieżącego floty do dochodu stanowiącego próg rentowności wskazuje poziom zbliżenia dochodu bieżącego floty do dochodu, jakiego potrzebuje flota, aby osiągnąć rentowność w krótkim okresie. Jeżeli stosunek jest większy niż 1, generowany jest wystarczający dochód, aby pokryć koszty zmienne, stałe i kapitałowe, co świadczy o rentowności segmentu przy ewentualnym istnieniu niedoboru kapitału. Natomiast jeżeli stosunek jest mniejszy niż 1, generowany jest dochód niewystarczający do pokrycia kosztów zmiennych, stałych i kapitałowych, co świadczy o nierentowności segmentu przy ewentualnym nadmiarze kapitału. Jeżeli wynik stosunku dochodu bieżącego/dochodu stanowiącego próg rentowności jest ujemny, oznacza to, że same koszty zmienne przekraczają dochód bieżący, wskazując, że im większy jest generowany dochód, tym większe będą straty.

Jeżeli w obliczeniu pominie się parametry deprecjacji i kosztu utraconych możliwości kapitałowych, stosunek wskazuje jedynie, jaki poziom dochodu jest wymagany, aby pokryć koszty operacyjne tylko krótkoterminowo, nie uwzględniając tego, czy występują zyski nadzwyczajne. Uwzględnienie tych koncepcji zapewni obraz – w ujęciu długoterminowym – oczekiwań dotyczących przyszłej rentowności floty, ale w pewnym zakresie pokryje się z zastosowaniem zwrotu z inwestycji (lub stopy zwrotu z rzeczowych aktywów trwałych) jako wskaźnika długoterminowego.

Przykład obliczania: stosunek dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności

	Wartości dla roku kalendarzowego (w tysiącach EUR) Całkowite wartości dla wykorzystania segmentu	Segment floty 1	Segment floty 2
1	Dochód bieżący = dochód z wyładunków + inny dochód	113 000	115 000

2	Koszty stałe = koszty niezmiennie + deprecjacja + koszt utraconych możliwości kapitałowych	24 000	28 000
3	Koszty zmienne = wynagrodzenia dla załogi + zaległe koszty pracy + koszty energii + koszty napraw i obsługi + inne koszty zmienne	90 000	85 000
4	Dochód stanowiący próg rentowności = $2 / (1 - [3 / 1])$	117 913	107 333
5	Dochód bieżący / dochód stanowiący próg rentowności = $1 / 4$	0,96	1,07

12. WSKAŹNIKI WYKORZYSTANIA STATKU

12.1 Wskaźnik floty nieaktywnej

Statki nieaktywne stanowią niewykorzystaną zdolność i w związku z tym ograniczają ogólny wskaźnik efektywności technicznej i wykorzystania zdolności połowowej w odniesieniu do całej floty. Wskaźnik oblicza się na podstawie ram gromadzenia danych w zakresie klas długości statku segmentu, a nie segmentów statków, ponieważ informacje na temat narzędzi i rybołówstwa połowów ukierunkowanych są niedostępne. Należy zapewnić tabelę przedstawiającą odsetek statków nieaktywnych w całej flocie, uwzględniając liczbę statków, GT i kW.

12.2 Wskaźnik wykorzystania statku

Wskaźnik wykorzystania statku to średnia – w odniesieniu do każdego segmentu floty – stosunku nakładu faktycznie zaangażowanego do maksymalnego nakładu, który mógłby zostać wykorzystany przez flotę. Wskaźnik ten jest oparty na danych, które uznaje się za wiarygodne, i zapewnia szybko obliczoną ocenę wykorzystania floty w aktualnych warunkach w odniesieniu do działalności połowowej. Istnieją dwie wersje tego wskaźnika oparte na zaobserwowanych albo teoretycznych maksymalnych poziomach działalności. Państwa członkowskie powinny zdecydować, która wersja wskaźnika jest bardziej odpowiednia, i składać Komisji sprawozdania tylko w odniesieniu do tego wskaźnika.

Wskaźnik oparty na zaobserwowanej maksymalnej działalności oblicza się jako:

stosunek średniego nakładu na statek w danym segmencie floty do zaobserwowanego maksymalnego nakładu faktycznie wykorzystanego przez określony statek w segmencie (w kilowatodniach lub GT-dniach) w roku odniesienia.

Wskaźnik ten można również obliczyć w odniesieniu do dni połowów jako:

stosunek średniej liczby dni na morzu na statek do maksymalnej liczby dni na morzu zaobserwowanych w danym segmencie floty.

Druga wersja wskaźnika technicznego ma zastosowanie w przypadkach, w których zaobserwowana maksymalna liczba dni na morzu w danym segmencie floty dla każdego roku odniesienia mogła zostać ograniczona przez czynniki zewnętrzne. Mogą być to czynniki ekonomiczne (np. kryzys paliwowy), środowiskowe (np. nadzwyczajne warunki pogodowe) lub społeczne (np. nieprowadzenie połowów w weekendy), które mają wpływ na zaobserwowaną maksymalną liczbę dni na morzu na statek w odniesieniu do niektórych lat, w związku z tym przedmiotowa liczba może nie odzwierciedlać prawdziwej zdolności technicznej floty.

W takich przypadkach państwa członkowskie mogą również obliczyć stosunek w oparciu o teoretyczną maksymalną liczbę dni na morzu. Na potrzeby tego obliczenia „zaobserwowany maksymalny nakład faktycznie wykorzystany przez statek w segmencie” z poprzedniego obliczenia zamienia się na teoretyczną liczbę dni na morzu, w których można by prowadzić połowy, jeżeli nie doszłoby do ograniczeń zewnętrznych (np. jeżeli nie zastosowano by systemu nakładu). W przypadku braku dostępnych danych zakłada się, że wartość ta wynosi 220 dni jako wartość domyślna, ale w przeciwnym razie należy ją oszacować zgodnie z warunkami naturalnymi, technicznymi i społecznymi. Każde państwo członkowskie powinno określić wspomnianą wartość, korzystając z opinii eksperta i dostępnych informacji.

Wybrane wskaźniki należy przedstawiać i oceniać w odniesieniu do okresu kilku lat, aby pokazać, czy wskaźniki są stabilne na przestrzeni czasu.

Obliczenia należy przeprowadzać w kilowatodniach albo GT-dniach odpowiednio do określonej floty; np. kW preferuje się w przypadku narzędzia ciągnionego, ponieważ statki z większymi silnikami prowadzą zwykle więcej połowów niż statki z mniejszymi silnikami, a GT-dni – w przypadku narzędzi połowowych biernych.

12.3 Stosowanie i interpretacja

Dane (dni na morzu na statek, GT i KW) są dostępne na poziomie państwa członkowskiego ze zbioru danych gromadzonych zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie gromadzenia danych i wymogami ram gromadzenia danych. Maksymalna liczba dni na morzu jest jednak dodatkowym obliczeniem, które obecnie nie leży w zakresie podstawowych ram gromadzenia danych, ale co roku w odniesieniu do tego parametru będzie wydawane wezwanie w sprawie danych.

Przy obliczaniu takiego wskaźnika należy uwzględnić wszystkie aktywne statki we flocie. Statek aktywny to statek, który otrzymał licencję na połowy w określonym czasie w trakcie roku odniesienia i dla którego zarejestrowano co najmniej jeden dzień na morzu w trakcie roku odniesienia. Statek nieaktywny to statek, który otrzymał licencję na połowy w trakcie roku odniesienia lub nie otrzymał takiej licencji, ale dla którego w trakcie roku odniesienia nie zarejestrowano ani czasu na morzu, ani wyładunków.

Wspomniane wskaźniki wskazują, jaką część zdolności floty można ograniczyć bez ograniczania całkowitego wyniku pracy floty (wyładunków). W związku z tym wskaźnik techniczny można uznać za wskaźnik podstawowy w odniesieniu do każdego segmentu floty.

Margines między wartością obliczoną a cyfrą 1 wskazuje na niepełne wykorzystanie techniczne statków. W odniesieniu do „systemu sygnalizacji świetlnej” wskaźnik powyżej 0,9 (tj. gdy średnia działalność wynosi ponad 90 % maksymalnej działalności) będzie można zaobserwować jedynie w segmentach floty o wysokim poziomie jednorodności prowadzonych działań, co w praktyce można sklasyfikować jako zielone światło. Wartości (w zależności od jednorodności floty) poniżej 0,7 można uznać za wykazujące znaczne niepełne wykorzystanie, co może wskazywać na nadmiar zdolności technicznych (czerwone światło).

Jeżeli zamiast zaobserwowanej maksymalnej liczby dni stosuje się teoretyczną maksymalną liczbę dni, mogą pojawić się istotne różnice między wartościami obliczanego wskaźnika technicznego i należy dopilnować, aby wyjaśnione zostały skutki takich różnic.

Przykład obliczenia: stosunek faktycznie wykorzystanego nakładu na statek do maksymalnego nakładu (zaobserwowanego lub teoretycznego) w odniesieniu do grupy trzech statków.

Statek	Zdolność ¹⁾	Bieżący nakład ²⁾		Maksymalny nakład (w oparciu o zaobserwowane wartości maksymalne) ³⁾		Teoretyczny maksymalny nakład ⁴⁾		Wskaźnik techniczny (zaobs.) ⁵⁾	Wskaźnik techniczny (teor.) ⁶⁾
	kW	dni	kilowatodni	dni	kilowatodni	dni	kilowatodni		
Statek 1	100	80	8 000	150	15 000	220	22 000	0,53	0,36
Statek 2	200	110	22 000	150	30 000	220	44 000	0,73	0,50
Statek 3	400	150	60 000	150	60 000	220	88 000	1,00	0,68
			Ogółem 90 000		Ogółem 105 000		Ogółem 154 000	Średnia 0,86	Średnia 0,58

1) Zdolność należy wskazać w kW w odniesieniu do wszystkich segmentów; w stosownych przypadkach, a w szczególności w odniesieniu do segmentów narzędzi biernych, zaleca się stosowanie także GT.

2) Kolumna ta przedstawia działalność pojedynczych statków i dane w zakresie nakładu.

3) Kolumna ta zawiera **zaobserwowane** maksymalne wykorzystanie (150 dni) w odniesieniu do każdego statku floty.

4) Kolumna ta zawiera **teoretyczne** maksymalne wykorzystanie (220 dni) w odniesieniu do każdego statku floty.

5) Kolumna ta przedstawia wskaźnik techniczny obliczony na podstawie wskaźnika zaobserwowanego maksymalnego wykorzystania (kilowatodni w kolumnie 2 dzielone przez kilowatodni w kolumnie 3, a następnie średnią dla segmentu).

6) Kolumna ta przedstawia wskaźnik techniczny obliczony na podstawie wskaźnika teoretycznego maksymalnego wykorzystania (kilowatodni w kolumnie 2 dzielone przez kilowatodni w kolumnie 4, a następnie średnią dla segmentu).

Każde państwo członkowskie powinno zdecydować, które wskaźniki techniczne zaprezentuje, jak opisano w sekcji 7.3. Wybór należy uzasadnić.

